

“De waarheid over papier moet verteld worden”

Hoe duurzaam is drukken op papier? Kunnen we beter overstappen op elektronisch lezen? En wat is de verantwoordelijkheid van uitgevers op het gebied van verduurzaming? Speelt recycling hierbij een rol, en zo ja, welke? NNP Nieuws duikt in de wereld van papier.

Door Esdor van Elten

“Greenwashing”, zo noemt Erik Timmermans het. De lobby voor meer uitgaven op Ipad en soortgelijke devices ten koste van print omdat het duurzamer zou zijn. “Elektronisch uitgeven is praktisch, goedkoop en is niet meer weg te denken. Het wordt dan ook steeds belangrijker. Maar zonder onderbouwing beweren dat elektronisch milieubewuster zou zijn dan print is niet altijd juist. Ook digitaal heeft een footprint. En die is vaak hoger dan we denken. Door eenzijdig op print te focussen wordt een mooi product belast met misleidende cijfers.”

Ecologische footprint

Helemaal onafhankelijk kun je Timmermans niet noemen. Hij is immers directeur van Papierenkarton.nl (www.papierenkarton.nl), het informatiecentrum van de papierketen, waarin papierfabrikanten, uitgevers en bedrijven uit de grafische industrie zijn vertegenwoordigd. De directe aanleiding voor de oprichting van Papierenkarton.nl in 1996 was de bezetting van een drukkerij van Wegener door milieuorganisaties. Die protesteerden tegen het gebruik van tropisch hardhout in (kranten)papier. Ten eerste is de tropisch hardhout vezel niet geschikt voor het maken van papier en ten tweede is krantenpapier gemaakt van oudpapier. Het incident was een eyeopener voor de industrie. Gebrek aan kennis was mede oorzaak van het negatieve imago van papier. Als directeur is het de taak van Timmermans om te laten zien hoe bijzonder papier eigenlijk is. Timmermans komt met gedegen onderzoek en zet een overtuigend verhaal neer over de duurzame eigen-

schappen van papier. “De ‘ecologische footprint’ van digitaal is veel groter dan we denken.” Het begrip ‘ecologische footprint’ houdt in dat bij alle aspecten van een product gekeken wordt naar het effect ervan op het milieu. Papier wordt daarom al snel met argwaan bekeken. Er worden enorme hoeveelheden van gebruikt, het basismateriaal is hout, afkomstig uit het bos, en papier is tastbaar in tegenstelling tot digitale informatie. Maar digitale informatie verschijnt ook niet zomaar op een scherm. Toch noemt de digitale journalistiek de gedrukte pers minachtend ‘dode bomen media’.

Loeiende serverparken

“Consider the environment before printing this mail”, citeert Timmermans de disclaimer, die tegenwoordig onder heel veel e-mails te vinden is. Een prima initiatief, vindt hij. “Duurzaamheid is minder en bewust gebruiken. Als je iets niet hoeft te printen, doe het dan niet. Maar geldt dat dan niet ook voor alle digitale acties die we doen? Bij minder dan een half uur krantjezen op de Ipad kun je beter papier gebruiken. Niet alleen vanwege de benodigde energie van de iPad, maar ook als gevolg van de servers die de

Erik Timmermans: “In een ton gebruikte mobieltjes zit meer goud dan in een ton gouderts.”

Google-search is gelijk aan die van het maken van een A4-vel wit papier. Maar dat lees je nergens, laat staan dat er beleid voor gemaakt wordt. Consider the environment before sending this mail....” De ecologische impact van digitale apparaten en diensten op

Digitalisering is vanuit milieuaspect dus zeker niet per definitie beter, wil Timmermans maar zeggen. “Papierenkarton.nl poogt een eerlijke vergelijking te laten plaatsvinden.” Timmermans benadrukt dat het gesprek niet te veel moet gaan over papier versus digitaal. “Ze kunnen prima naast elkaar bestaan. Papier en print hebben genoeg sterke eigenschappen waarom we ze WEL moeten gebruiken. Die wil ik graag belichten. Papier is mooi, heeft een gevoelswaarde, biedt een rustige en prettige leeservaring en is voor adverteerders een uiterst effectief medium. Uit onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat de omzet van de retail in Nederland voor 30% afhankelijk is van printadvertenties. De slager om de hoek bereikt zijn klant niet met een digitale mailing en heeft geen geld voor tv-reclames. Print is voor hem een zeer effectief middel.”

Digitalisering is niet altijd beter voor het milieu

informatie vastleggen, doorzoeken en aan de iPad leveren. De CO2-uitstoot van een e-mail-met-bijlage versturen is groter dan die van het versturen van een postkaart. Iedere zoekopdracht op Google heeft directe impact op ons milieu. De uitstoot van één

het milieu gaat veel verder dan het maken van het apparaat, of de energie die het gebruikt. Timmermans: “Het gaat om grondstoffen die opraken. Om de gebrekkige recycling van gebruikte apparaten. In een ton gebruikte mobieltjes zit meer goud dan in een ton gouderts. Wat te denken van het fabricageproces, en het enorme energiegebruik van de honderden serverparken die in rivieren worden gebouwd om af te koelen. De ICT-haalt dit jaar de luchtvaart in op het gebied van CO2-uitstoot.” Timmermans ondersteunt zijn verhaal met een voorbeeld. “Neem het digiboek. Gemiddeld moet een lezer 33 boeken downloaden en lezen voordat de milieueffecten vergelijkbaar zijn met die van evenveel papieren boeken. Gemiddeld lezen consumenten echter nog geen vijf boeken per jaar. Reken maar uit hoe lang ‘break even’ dan duurt. En bedenk dan nog dat de omloopsnelheid van digitale apparaten hooguit twee jaar is. Daarna is of de software verouderd, of heeft Apple een nieuw model gepresenteerd dat we ‘moeten’ hebben.” Effectieve inzet van middelen

Campagne Natuurlijk Papier en Karton

Print biedt veel voordelen. Om ook de lezer daarvan te overtuigen heeft Papierenkarton.nl een campagne ontwikkeld met advertenties die (NNP-)uitgevers kunnen plaatsen. De nadruk ligt op de prettige leeservaring en de milieuvriendelijke eigenschappen van de drager van de informatie: 100% geïnfomeerd, 84% gerecycled. Een groot aantal leden van de NNP heeft inmiddels ingehaakt op de campagne. De advertenties zijn te vinden en downloadbaar op www.papierenkarton.nl.

Papier en Karton = -1 CO2 + 1 Bomen

Tijl een afgedrukt artikel wordt er ook een stukje van de grond onder de voet getreden. Het is daarom belangrijk dat de afgedrukte artikelen uit gerecycled papier bestaan. Het is ook belangrijk dat de afgedrukte artikelen uit gerecycled papier bestaan. Het is ook belangrijk dat de afgedrukte artikelen uit gerecycled papier bestaan.

Recycling

Een ijzersterke troef van print is de recyclebaarheid van papier. In Nederland wordt 84% van het gebruikte papier gerecycled. We behoren tot de wereldtop. “De burger kan met print worden betrokken bij de verduurzaming van zijn omgeving. Want oudpapier is voedsel voor nieuw papier”, zegt Timmermans. Ook de uitgever heeft hier een rol. (De keuze voor) gelamineerd papier bemoeilijkt het recyclingproces. Je kunt je afvragen of het echt nodig voor een product. Duurzaam inkopen geldt voor de keuze voor papier, maar ook voor de inkt en het transport. En bij de opmaak van de krant kun je ook zo efficiënt mogelijk het papier gebruiken.

Weevers Grafimedia: FSC en (veel) meer

De Achterhoekse uitgever Weevers Grafimedia doet veel op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. “Dat is belangrijk voor ons”, aldus directeur Gerhard Weevers. Dat geldt voor veel facetten binnen het bedrijf, van bedrijfsvoering tot huisvesting. Op het raam van het nieuwe pand in Zutphen prijkt het Greencode logo. “Iemand die langsloopt kan de QR-code scannen en zien dat het pand duurzaam en energiezuinig is gebouwd.” In het rijtje MVO-certificaten vinden we ook het FSC-certificaat. “Dat is in onze branche al bijna vanzelfsprekend”, aldus Weevers. Misschien wel belangrijker vindt hij het Milieucertificaat ISO 140001. “Dat heeft niet iedereen.” Het certificaat omvat controle op en dus bewust omgaan met, een rijke schakering van zaken waaronder de inkoop, opslag, gebruik en afvoer van gevaarlijke stoffen, de integratie van milieuzorg in de hele bedrijfsvoering. “Milieuvriendelijk drukwerk bestaat niet”, zegt Weevers ook eerlijk. “Maar we kunnen de milieubelasting wel zoveel mogelijk beperken.” Sinds 2010 is Weevers Grafimedia ook gecertificeerd voor duurzaam inkoop. “Wij waren het eerste gecertificeerde grafisch bedrijf in Gelderland”. Uiteraard ontbreekt ook het certificaat ISO 9001 van de Vereniging Productbewaking Grafische Industrie (VPGI) niet in de lijst. “Ik beschouw dat als de overkoepelende controle van alle andere certificeringen. Onze hoofdvestiging is als sinds 1982 in het bezit van het VPGI-kwaliteitscertificaat, en daarmee zijn wij één van de langst gecertificeerde bedrijven in onze branche”. Alle informatie is te vinden via de volgende link: www.weevers.nl/maatschappelijke-verantwoording-en-kwaliteitsborging

Erik Timmermans zet een aantal feiten op een rij op de Regionale Bijeenkomst van de NNP in Velsen. (Foto: jvdh/nnp)

